

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Incllyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
proprietary Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Capvt VIII. Idem (a) Metensi Archid.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

à laicis malè detenta, quæ divini juris esse noscuntur, & in usum transferint monachorum, Episcopo tamen loci illius præbente consensum, constabunt eis omnia perpetuâ firmitate subnixâ. Econtrario pars allegabat adversâ, consensum Episcopi sine Cleri consensu minùs sufficere, auctoritate Leonis Papæ dicentis: Ne quis Episcopus de rebus Ecclesiæ quicquam donare, vel commutare, vel vendere audeat, nisi fortè aliquid horum faciat, ut meliora prospiciat, & cum totius Cleri consensu, atque tractatu id eligat, quod non sit dubium Ecclesiæ profuturum, Quia verò super his auctoritatibus dubitantes Sedem Apostolicam consulere voluistis, humiliter inquirentes, utrum quando decima possidetur à laico, si conferatur Ecclesiæ, ad confirmandam donationem consensus Episcopi sine Cleri consensu sufficiat, nos devotioni vestræ taliter respondemus, quod monendus est qui decimam detinet, ut eam restituat Ecclesiæ, ad quam spectat. Quod si forsan induci nequiverit, & eam cum diocæsani consensu alteri Ecclesiæ assignarit, præfertim religioso conventui, constabit ipsa donatio perpetuâ firmitate subnixâ. Auctoritates enim præmissæ, licet diversæ, (f) non sunt tamen adversæ, cum aliud sit alienare quod ab Ecclesiâ possidetur; & aliud quod detinetur à laico, ad usum ecclesiasticum revocare. In alienatione verò, juxta (g) Leonis Papæ decretum, consensus Episcopi sine Cleri consensu non sufficit. In revocatione autem [juxta responsum Hieronymi] sufficit consensus Episcopi, cum per utrumque utilitati ecclesiasticæ consulatur. Nam & in (h) Lateranen. Concilio est inhibitum, ne quælibet religiofa persona Ecclesiâ, & decimas de manibus laicorum, sine consensu Episcoporum recipiat: per quod rectè datur intelligi, quod sufficit consensus Episcopi, ut licitum sit Ecclesiæ decimam de manu recipere laicali. Datum Romæ, &c. Non. Julii, Pont. nostri anno (i) primo.

NOTÆ.

1. (a) **Bituricensi.** Ita etiam legitur in cap. 1. sub titulo de his, quæ conceduntur sine consensu Capituli, in 3. collect. & in ipsis epistolis Innocentii III. editis à Sirleto, fol. 142. Et licet Glossa marginalis pro Archipresbytero, legat Archiepiscopo, audienda non est; nam temporibus Innocentii III. Bituricenses Præsules fuerunt Guillelmus, & Gerardus, non autem R. ut hic legitur: quare retinenda est lectio Archipresbyteri, ut hic habetur. De Bituricensi Ecclesiâ plura adduxi in cap. final. de majorit. & obed.
- (b) **Capitulum sancti Stephani.** Ipsius videlicet Ecclesiæ Cathedralis, quæ est Protomartyri Stephano dicata.
2. (c) **Ex Capitulum de Salis.** Id est, D. Mariæ de Salis, quæ est Ecclesiâ Collegiata in ipsa urbe Bituricensi, ut refert Chenu in serie Præsulum ipsius Ecclesiæ.
3. (d) **De Pratea.** Pratea est monasterium Ordinis Cisterciensis, in diocesi Bituricensi, sex leucis distans ab Avarico; cujus monasterii meminit Robertus Claudius in catal. monasteriorum Gallia, per hæc verba: Pratea Ordinis Cisterciensis,

diocesis Bituricensis, fundatum anno 1145. quarto idus Novembris. Et ex eo idem referunt illustrissimus Manrique tom. 2. annal. Cisterciens. anno 1145, cap. 1. fol. 21. num. 8. Fratres Sarmatani tom. 4. Gallia Christiane fol. 756. Eius monasterii Abbatiæ unita fuit alia Abbatiâ de Bocardagoberti, ut referunt Frat. Sarmat. ubi proxime.

(e) **Dei Hieronymi.** Relati in cap. final. 16. quæst. 1.

(f) **Diversa non sunt.** Separant enim sæpe sæpius juris Auctores adversas sententias à diversis, l. 3. ff. ut legat. nomine.

(g) **Leonis Papæ.** In cap. sine exceptione, 12. quæstion 2. cujus integra extat tom. 1. Bullarii, fol. 13.

(h) **Lateranen. Concilio.** Relato in cap. prohibemus, de decimis, ubi textum hunc exponemus.

(i) **Anno primo.** Qui fuit Christi 1199. Post hæc verba, tam in tertia, quam in sexta collectione leguntur illa: *Hæc autem de his decimis intelligimus, quæ perpetuò sunt in feudum concessa.* Sed in ipsa epistola edita à Sirleto non reperiuntur, & rectè, ut dicemus in dicto cap. prohibemus, & in cap. 2. de donat.

CAPVT VIII.

Idem (a) Metensi Archid.

TUa nuper. *Et infra:* Adjecisti etiam, utrum Episcopo, vel electo; cum solo Archid. præter assensum majoris Ecclesiæ, cum ab ipsa eligatur (b) Episcopus; & Archidiaconus assumatur de ipsa, Cœnobiis, vel Ecclesiis conventualibus, ad quas jus pertinet patronatus, liceat conferre perpetuò vacantes Ecclesiâ (c) baptismales, *Et infra:* Alterius etiam quæstionis solutio ex epistola Leonis Papæ colligitur evidenter, in qua legitur: Ne quis Episcopus de rebus Ecclesiæ quicquam donare

hære, vel permutare, vel vendere audeat, nisi forte aliquid horum faciat, ut meliora prospiciat, & totius Cleri tractatu, atque consensu id eligat, quod non sit dubium Ecclesiæ profuturum. Irrita enim Episcoporum donatio, venditio, & commutatio rei ecclesiasticæ erit, absque consentientia, & subscriptione Clericorum: per hoc enim noveris solutam secundo loco propositam questionem, cum concessiones Ecclesiarum perpetuas, & alienationes non sit dubium pertinere.

NOTÆ.

M *Etenim.* Ita legitur in tertia collectione, sub hoc iii. cap. 2. sed vetero, ne legendum sit *Exoniensis*, ut in cap. lina nuper, de instit. in 3. collect. ubi, ni fallor, est prima pars præsentis epistole. De Exoniensis diocesi nonnulla notavi in cap. 6. de filius presbytri.

(b) *Episcopus.* Juxta temporum varietatem, ut notavim cap. 2. de elect. cap. cum Ecclesia, de causa possel.

(c) *Baptismales.* Parochiæ ubi baptismus administrabatur, jom præcis temporibus baptismales dicebantur, c. 45. 16. g. 1. Concilium Tolet. r. cap. 54. Aquisgran. cap. 45. ex Capitularibus Caroli probat Filescus de origine parac. cap. 7.

CAPVT IX.

Idem Episcopo (a) Helensi.

Pastoralis officii diligentia. [Quære supra de rescriptis, de officio & potestate judicis delegati.] Præterea quæ sibi (cum (b) auctoritate Dionysii fuerint parochiæ limitatæ) quatenus singularum parochiarum proventus in usus Ecclesiæ cederent necessarios, & stipendia ministrorum, si Episcopo liceat sine auctoritate Summi Pontificis, vel saltem sine sui Capituli voluntate, viris religiosis conferre obventiones alicujus parochialis Ecclesiæ, sustentatione vicarii reservatâ. Et cum Lateranensis Concilii statuta prohibeant Ecclesiis novam imponi, vel augeri veterem (c) pensionem, postulas edoceri, an Episcopus valeat Religionis consentiente Patrono, totam Ecclesiam, vel de novo conferre aliquam portionem. Ad quod breviter respondemus, quod salva constitutione canonica de concedendis piis locis (d) quinquagesima portione, neque primum, neque secundum potuit facere Episcopus (nisi de licentia Rom. Pont.) præter Capituli sui (e) voluntatem.

NOTÆ.

H *Helensi.* Ita legitur in tertia collectione, sub hoc iii. cap. ut quam inscriptionem ex-poli in cap. pastoralis, de rescript.

(b) *Auctoritate Dionysii.* Relata in cap. 11. 13. quest. 2. ubi: Ecclesias singulas presbyteris dedimus, parochias, & cameterias eis divisimus, & unicuique suo propriam habere statuimus. Quamvis enim Evaristus parochias primus divisisset, ac singulis certos clericos intulisset, ipsasque Ecclesias titulos appellasset; tamen quia Valeriani persecutio, presbyteris à suis titulis ejectis, salubrem hanc institutionem sustulerat, restituit eam Dionysius pace Ecclesiæ datâ: inde factum est, ut plures primum parochiarum divisionem illum constituerent, alii verò Evaristum, ut docent Severinus Binius in not. ad epistol. Evaristi. Lantmeter. lib. 2. de vet. r. monac. c. 70. Citonius ad titulum de clericis non resid. Filescus de orig. parac. cap. 4. P. Gregor. lib. 1. par. iii. in. 23. cap. 8. Balboa in cap. omnis de pœnit. & remis.

(c) *Pensionem.* Cap. prohibemus ubi dicemus, de censibus.

(d) *Quinquagesima.* De qua agemus in cap. Apostolica, de donat.

(e) *Sui voluntatem.* Et ita certum est Episcopum non posse unire Ecclesiam alicui monasterio, irregulari Capitulo, cap. consultationibus, cap. pastoralis, de donat. nec contrarium

probat in cap. 2. de rebus Ecclesiæ, in §. combil. ubi: Postulasti per Sedem Apostolicam edoceri, utrum tibi quasdam decimas, quas quidam antecessores tui pro quibusdam nullis Religiosis concessere quibusdam, auctoritate tibi liceat propria revocare? Ad quod tibi duximus breviter respondendum, quod si concessiones talem contra canones in Ecclesiæ tua præiudicium videris attentatam, ipsam debes auctoritate superioris legitime revocare. Nam supponendum est in ea specie tum consensu, & consilio Capituli Episcopum decimas concessisse, sed in præiudicium Ecclesiæ; quo casu talis concessio revocari valet. Accedente igitur Capituli consensu, potest Episcopus unire Ecclesiam loco religioso, cap. si Episcopus 12. quest. 2. ubi: Hoc de consensu Concilii sui habeat licentiam faciendi. Et Clement. 2. de rebus Ecclesiæ, ubi: Consentiente Capitulo uniat, aut religioso loco donetur. Docent Thom. Sanchez 2. p. summa, lib. 7. cap. 29. num. 148. Barbosa de dignit. cap. 42. Garcia de benefic. p. 12. cap. 2. Petrus Gregorius eod. tract. cap. 13. ad finem. Citonius ad tit. de donat. Et si Ecclesiæ habeat patronum, potest Episcopus cum ejus consensu illam religioso loco unire, cap. unic. de jure patron. in 6. cap. pastoralis, de donat. ubi docetur Episcopum conferentem Ecclesiam loco religioso ex consensu patroni, conferre jus, quod in illam Ecclesiam habebat; patronum autem jus suum patronatus. Quod si opponatur textus in cap. illud de jure patron. ubi laicus contulerat Ecclesiam vacanteri loco

LIBRARY
UNIVERSITY OF
TORONTO